Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 26 ноември 2026 г.
(OR. en)

16472/26

FISC 435
ECOFIN 1576

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От:	Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от г-жа Martine DEPREZ, директор
Дата на получаване:	24 ноември 2026 г.
До:	Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на Европейския съюз
№ док. Ком.:	COM(2026) 629 final
Относно:	ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА относно функционирането на механизмите, установени по силата на Директива 2010/24/ЕС на Съвета от 16 март 2010 г. относно взаимната помощ при събиране на вземания, свързани с данъци, такси и други мерки

Приложено се изпраща на делегациите документ COM(2026) 629 final.

Приложение: COM(2026) 629 final

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 24.11.2026 г.
COM(2026) 629 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

относно функционирането на механизмите, установени по силата на Директива 2010/24/ЕС на Съвета от 16 март 2010 г. относно взаимната помощ при събиране на вземания, свързани с данъци, такси и други мерки

Въведение

1. Очаква се всеки да плаща дължимия от него справедлив дял от данъците. В случай на непогасяване на данъчни задължения данъчните органи трябва да предприемат действия по тяхното събиране. Компетенциите на данъчните органи обаче са ограничени до тяхната собствена национална територия. Те не могат да предприемат действия по събиране на вземания в чужбина, макар и да е възможно данъчните длъжници да са се преместили в други държави или да притежават активи в тях. За да се преодолее този проблем, ЕС е приел законодателство, което дава възможност на държавите членки да си оказват взаимна помощ при събирането на данъци, мита и други мерки. Тази правна уредба се съдържа в Директива 2010/24/ЕС („Директивата относно събирането на вземания“)[1]. След транспонирането на разпоредбите на директивата в националните им правни системи, държавите членки трябва да си оказват взаимна помощ чрез обмен на информация, уведомяване относно документи, събиране на данъчни вземания от името на запитваща държава членка и предприемане на обезпечителни мерки, когато това е необходимо.

   Взаимната помощ при събирането на вземания спомага да се гарантира, че всеки плаща своите данъци, и предотвратява данъчните измами и бюджетните загуби за държавите членки. Това насърчава справедливостта и недискриминацията в рамките на ЕС.

2. На всеки пет години Комисията е длъжна да докладва на Европейския парламент и на Съвета относно функционирането на тези механизми за помощ при събиране на вземания. Настоящият доклад представлява продължение на доклада на Комисията COM(2020) 813 от 18 декември 2020 г.[2] и обхваща периода 2020—2025 г.

3. За изготвянето на настоящия доклад през 2025 г. Комисията започна всеобхватно проучване сред всички държави членки, като поиска както количествени, така и качествени данни по широк кръг от теми, свързани със събирането на данъци. Във въпросника беше поставен акцент върху организацията и ресурсите на националните централни звена за връзка, правилното използване на електронни формуляри за изпращане и отговаряне на искания за помощ и спазването на сроковете, определени в Директивата относно събирането на вземания, въздействието на оспорените вземания и давностните срокове, както и наличието на обезпечителни мерки. Той също така имаше за цел да се придобие по-добра представа за използването на наличните инструменти, като държавите членки бяха помолени да предоставят данни за националните си проценти на събиране на вземания и практики за отписване на вземания, сътрудничеството със синдиците по несъстоятелността, обработката на исканията за възстановяване на ДДС и събирането на ДДС, който остава неплатен по режима за обслужване на едно гише (OSS)[3]. Накрая, в рамките на проучването държавите членки бяха приканени да изразят мнението си относно административната тежест, възможността за

[1] Директива 2010/24/ЕС от 16 март 2010 г. относно взаимната помощ при събиране на вземания, свързани с данъци, такси и други мерки, ОВ L 84/1 от 31 март 2010 г.

[2] Доклад на Комисията COM(2020) 813 от 18 декември 2020 г. до Европейския парламент и Съвета относно функционирането на механизмите, установени по силата на Директива 2010/24/ЕС на Съвета.

[3] Съгласно рамката за обслужване на едно гише на Съюза данъчно задължените лица, които са установени в държава — членка на ЕС, и доставят стоки или услуги на частни клиенти в други държави членки, могат да декларират и плащат в собствената си държава членка (държавата членка по идентификация за целите на обслужването на едно гише) ДДС, дължим в тези други държави членки (държави членки по потребление). Държавата членка по идентификация за целите на обслужването на едно гише събира този ДДС и впоследствие го превежда на държавите членки по потребление.

многостранни действия и други потенциални реформи на законодателството на ЕС, както и относно сътрудничеството с трети държави. Получените отговори бяха взети предвид при изготвянето на анализа, изложен в настоящия доклад. Не всички държави членки обаче отговориха на това проучване по задоволителен и навременен начин. Една държава членка изобщо не изпрати отговор.

1. Промени след предходния доклад

4. В предходния доклад бяха определени **пет приоритетни действия**:

   1) Да се подобри събирането на статистически данни относно използването на помощ при събиране на вземания с оглед да се осигури по-добра оценка на ефикасността и ефективността на взаимната помощ при събиране на вземания, като се вземе предвид необходимостта да се избягва или да се ограничи допълнителното работно натоварване за националните данъчни органи. Следва да се обърне специално внимание и на връзката между работното натоварване в резултат на постъпващите искания за помощ и заделените административни ресурси в запитаната държава членка;
   2) Да се разгледат на равнището на отделните държави членки проблемите, свързани с националните правила или практики за събиране на вземания, които възпрепятстват гладкото функциониране на взаимната помощ при събиране на вземания, с оглед преодоляване на тези проблеми;
   3) Да се проучат нуждите и начините за подобряване на функционирането на системата за помощ при събиране на вземания на равнището на ЕС;
   4) Да се повишат знанията и осведомеността за законодателството относно взаимната помощ при събиране на вземания — както на националните данъчни органи, така и на данъкоплатците;
   5) Да се проучат възможностите и начините да се насърчи и улесни прилагането на помощта при събиране на вземания в трети държави, като се вземат предвид компетенциите и приоритетите на ЕС.

5. По отношение на проследяването на тези приоритетни действия могат да бъдат докладвани **следните новости**:

   1) С цел да се улесни и подобри събирането на статистически данни[4], Комисията разработи инструмент за автоматизираното им събиране. Проведено през първата половина на 2025 г. изпитване потвърди цялостната надеждност на този инструмент, макар че точността му продължава да зависи от правилното използване на електронните формуляри за искания за помощ при събиране на вземания и последващи действия.
      От 2026 г. (за статистическите данни, свързани с помощта при събиране на вземания през 2025 г.) се събират допълнителни относими данни, като например своевременността на отговорите, както и броят и причините за преразглеждане на исканията за помощ. Автоматизираното събиране на статистически данни не само подобрява надеждността на докладваните от държавите членки данни, но и допринася за намаляване на административната тежест върху тях.

[4] Съгласно член 27, параграф 1 от Директива 2010/24, всяка държава членка трябва да представя ежегодно статистически данни относно броя на исканията за информация, уведомяване, събиране на вземания или за обезпечителни мерки, изпратени до всяка запитана държава членка и получени от всяка запитваща държава членка през годината; както и размера на вземанията, за които са отправени искания за помощ при събиране на вземания, и събраните суми.

2) След разглеждане на въпросите, повдигнати на равнището на отделните държави членки, през 2023 г. Комисията започна пилотни действия на ЕС по отношение на 8 държави членки, свързани с достъпа на националните органи, отговарящи за събирането на вземания, до информация за банкови сметки и други активи, с цел изпълнение на искания за информация, която е от значение за целите на събирането на данъци. Тези действия доведоха до няколко пояснения и изменения на националните законодателства, което подобри капацитета на въпросните органи да предоставят необходимата информация за отговор на искане от друга държава членка относно активи, държани в тяхната юрисдикция.
3) Освен това през октомври 2024 г. Комисията започна производство за установяване на нарушение, с което призова една държава членка (Малта) да предприеме корективни мерки: вземанията от други юрисдикции не се третираха като пряко изпълними, а налагаха предварителното одобрение на националните съдилища. Тази практика беше в противоречие с член 12, параграф 1 от Директивата за събиране на вземания, който придава незабавно изпълнително действие на единния инструмент за предприемане на изпълнителни мерки в запитаната държава. Посоченото производство за установяване на нарушение беше закрито след влизането в сила на законодателни изменения през 2025 г. за привеждане на националните правила в съответствие с правото на ЕС.
4) Комисията също така насърчи чрез различни инициативи повишаването на знанията и осведомеността за законодателството относно помощта при събиране на вземания — както сред националните данъчни органи, така и сред данъкоплатците: редовни заседания на Експертната група по събиране на вземания, специализирани семинари по програма „Фискалис“ за нови служители, тематични работилници по конкретни въпроси, като например защитата на правата на данъкоплатците, и стартирането на модул за електронно обучение относно използването на електронни формуляри. Тези дейности допълваха националните усилия за обучение.
5) Помощта при събиране на вземания беше разгледана и в рамките на международни преговори. Беше договорена нова рамка с Обединеното кралство в контекста на Споразумението за търговия и сътрудничество[5], а в договореното с Андора и Сан Марино Споразумение за асоцииране бяха включени разпоредби[6] и бяха проведени преговори с Швейцария и Норвегия[7]. Тези

[5] ОВ L 149/10 от 30 април 2021 г. Новите разпоредби относно взаимната помощ при събиране на данъци са заложени в Протокола относно административното сътрудничество и борбата с измамите в областта на ДДС и за взаимната помощ при събирането на вземания, свързани с данъци и мита, който е приложение към настоящото Споразумение за търговия и сътрудничество.

[6] Предложение за решение на Съвета относно сключването, от името на Европейския съюз, на Споразумението за асоцииране между Европейския съюз и съответно Княжество Андора и Република Сан Марино, COM(2024) 189 final от 26 април 2024 г.
След приемането му, приложеният към настоящото споразумение Протокол за Андора ще предвижда нови правила относно помощта при събиране на вземания, свързани с вносни и износни мита. Тези нови правила са установени в член 25 от Протокола за Андора, като заменят приетите преди това правила съгласно членове 4—24 от Решение № 1/2003 на Съвместния комитет ЕО—Андора от 3 септември 2003 г. (ОВ L 253/3 от 7 октомври 2003 г.). Бъдещите разпоредби относно взаимната помощ при събирането на всички данъчни вземания следва да бъдат договорени с Андора и Сан Марино в срок от четири години от влизането в сила на Споразумението за асоцииране (член 63 от предложеното Споразумение за асоцииране).

[7] Настоящите преговори с Норвегия имат за цел разширяване на обхвата на помощта при събиране на вземания съгласно съществуващото Споразумение между Европейския съюз и Кралство Норвегия за административното сътрудничество, борбата с измамите и събирането на вземания в областта на ДДС (ОВ L 195/1 от 1 август 2018 г.).

инициативи спомагат за разширяване на сътрудничеството в областта на събирането на вземания извън пределите на ЕС.

В контекста на договорените с Обединеното кралство споразумения и някои двустранни инициативи на държавите членки, Комисията установи предизвикателства по отношение на осигуряването на съответствие с правото на Съюза. Когато беше необходимо, Комисията се намесваше, за да изясни правната уредба и да осигури необходимите корекции, така че споразуменията да бъдат приведени в съответствие с правилата на ЕС. Напомнено беше, че данъците и митата, които попадат в обхвата на разпоредбите относно помощта при събиране на вземания в Споразумението за търговия и сътрудничество между ЕС и Обединеното кралство, не следва да бъдат обхванати от съответните разпоредби на споразуменията и меморандумите за разбирателство, които държавите членки договарят с Обединеното кралство. Освен това беше пояснено, че двустранните договорености между държавите — членки на ЕС, и Обединеното кралство не следва да противоречат на разпоредбите относно помощта при събиране на вземания в Споразумението за оттегляне на Обединеното кралство и Протокола за Ирландия/Северна Ирландия[8].

2. Помощ при събиране на данъци между държавите членки: доколко е ефективна?

2.1. Брой искания, поискани и реално събрани суми[9]

6. Броят на исканията за помощ се увеличи значително през последните години. Тази тенденция се отразява в нарастващото използване на всички видове искания за трансгранично сътрудничество при събирането на данъци. Това са искания за информация, която е от предполагаемо значение за запитващия орган при събирането на неговите вземания, искания за уведомяване на адресата относно документи, свързани със събирането на такива вземания, искания за обезпечителни мерки, за да се гарантира бъдещото събиране на вземания, както и искания за мерки за събиране на вземания.

Таблица 1: общ брой на получените искания от всички държави членки (2020—2025 г.)

	Искания за информация	Искания за уведомяване	Искания за обезпечителни мерки	Искания за събиране на вземания	Общ брой искания
2020 г.	19 453	1592	90	18 791	39 926
2021 г.	21 952	1488	124	20 711	44 275
2022 г.	19 589	1181	145	20 750	41 665
2023 г.	22 058	1202	297	28 325	51 882
2024 г.	28 833	1366	194	36 525	66 918

[8] Вж. Доклад на Комисията до Съвета и Европейския парламент относно преговорите за постигане на двустранни договорености или споразумения между държавите — членки на ЕС, и Обединеното кралство, отнасящи се до административното сътрудничество в областта на ДДС или помощта при събиране на данъци, съгласно член 8, параграф 2 от Решение (ЕС) 2021/689 на Съвета, doc. COM(2025) 16 final от 28 януари 2025 г.

[9] Следва да се отбележи, че едва от 2025 г. статистическите данни се събират чрез автоматизиран инструмент, използван от всички държави членки.

2025 г.	29 792	1796	526	39 397	71 511

Някои държави членки получиха повече искания за помощ, отколкото други. В приложение 1 е представен преглед на броя на исканията, получени от всяка държава членка през периода 2024—2025 г.

7. Събраните суми също показват обща възходяща тенденция през последните години, но са много по-ниски от сумите, за които се отправя искане за помощ.

Таблица 2: обзор на сумите, за които е поискана помощ, и събраните суми (2020—2025 г.)

	Суми, за които е поискано събиране (както са докладвани от запитващите държави членки)	Събрани по искане на други държави членки преди приспадане на собствените разходи (докладвани от запитаните държави членки)	Събрани чрез искания към други държави членки (докладвани от запитващите държави членки)
	в EUR (закръглено до 1000)	*в EUR (закръглено до 1000)*	*в EUR (закръглено до 1000)*
2020 г.	2 424 528 000	76 265 000	66 256 000
2021 г.	2 604 570 000	65 794 000	82 008 000
2022 г.	2 337 326 000	83 277 000	111 284 000
2023 г.	2 991 038 000	104 427 000	129 637 000
2024 г.	3 878 215 000	123 802 000	177 977 000
2025 г.	5 083 807 000	151 427 000	150 471 000

2.2. Относно усилията на държавите членки за оказване на взаимна помощ при събиране на данъци

8. Има голяма разлика между размерите на вземанията, за събирането на които са отправени искания за помощ, и сумите, докладвани (както от запитващата, така и от запитаната държава членка) като действително събрани (таблица 2). Следва обаче да се отбележи, че:
   - помощта при събиране на вземания обикновено се използва като крайна мярка, след като националните мерки за събиране на вземания са били изчерпани[10]. Това означава, че исканията за помощ при събиране на вземания обикновено се отнасят до трудни случаи, свързани със стари (по-стари) вземания;
   - действията по събиране обикновено изискват време. Дори когато събирането е (отчасти) успешно, то обикновено дава резултати едва след определен период, а не през годината на съответното искане;
   - автоматично събираните статистически данни (налични от 2025 г.) за действително събраните суми не винаги включват данни за частично събраните

[10] Съгласно член 11, параграф 2 от Директивата относно събирането на вземания, преди да отправи искане за събиране на вземане до друга държава членка, запитващата държава членка трябва първо да използва собствените си национални процедури за събиране, освен когато е очевидно, че в запитващата държава членка няма активи, които да бъдат събрани, или че тези процедури няма да доведат до пълно изплащане на вземането, и запитващият орган има конкретна информация, че съответното лице разполага с активи в запитаната държава членка, или когато прибягването до такава процедура в запитващата държава членка би довело до прекомерни трудности.

суми, които са част от текущи действия по събиране, доколкото тези данни не винаги се докладват систематично в съобщенията от запитаните органи до запитващите държави членки;

- данни за общите суми, платени директно, не са налични. В статистическите данни за действително събраните суми, докладвани от запитаните държави членки — а от 2025 г. и в статистическите данни, събирани чрез автоматизирания инструмент — не се отчитат сумите, които длъжниците са платили директно на запитващата държава членка след искане за събиране, отправено до запитаната държава членка. През 2025 г. такива директни плащания са извършени най-малко 6116 пъти (2622 частични плащания и 3494 пълни плащания на вземането);
- „процентът на изпълнение“ и резултатите от действията по събиране на вземания, предприети от запитаните органи, зависят от множество фактори, които не са под техен контрол. Първо, когато се изпрати искане за събиране, е несигурно или може да бъде несигурно дали длъжникът или активите могат да бъдат открити в запитаната държава членка. Ако не е възможно събирането да се извърши в запитаната държава членка, запитаните органи не могат да предприемат никакви успешни действия по събиране. Освен това длъжниците могат успешно да оспорят валидността на вземането, евентуално дори след започване на процедурата за помощ при събиране на вземания. Вземания, които впоследствие бъдат анулирани или намалени, не се отчитат в статистическите данни (тъй като в статистическите данни се вземат предвид сумите, посочени в първоначалното искане)[11].

9. Въз основа на събраната информация може обаче да се достигне до заключение, че запитаните администрации невинаги полагат достатъчно усилия, за да изпълнят исканията, които получават. Последващите действия не винаги са систематични, а комуникацията във връзка с изпълнението на исканията често е ненавременна и неточна, по-специално при исканията за събиране на вземания.

   От 2025 г. насам се събират статистически данни относно навременността на потвържденията за получаване на искания за помощ и на последващите съобщения относно изпълнението на исканията за помощ. Тези статистически данни обаче трябва да бъдат събирани за по-дълъг период от време, преди техният анализ да може да даде напълно точна представа за усилията на запитаните държави членки да изпълнят исканията за помощ навреме.

[11] Примери за други фактори, които са извън контрола на запитаните органи:

1. Една запитваща държава членка може да изпрати искания до няколко държави членки във връзка с едно и също вземане. В такъв случай вземането следва (може) да бъде събрано само веднъж. Дори ако това вземане бъде изцяло събрано в една държава членка, в останалите държави членки същото вземане няма да бъде отразено като изцяло събрано, а като изцяло несъбрано в процента на успешно оказана помощ при събиране на вземания.
2. Ако запитваща държава членка изпрати искане за събиране на подлежащ на възстановяване ДДС, инструментът за статистически данни във връзка с помощта при събиране на вземания няма да отчете размера на задържания възстановен ДДС, а ще отчете пълния размер на неплатеното данъчно задължение (който може да бъде много по-висок от сумата на подлежащия на възстановяване ДДС), като по този начин се изкривява процентът на успешно оказана помощ при събиране на вземания, който ще бъде изчислен въз основа на посочените данни.
3. Една държава членка е получила искане за събиране на вземане в изключителен размер от над 500 000 000 EUR. Евентуалното несъбиране на това единствено вземане би могло да има дестабилизиращ ефект върху общия процент на събиране на вземанията на запитаната държава членка.

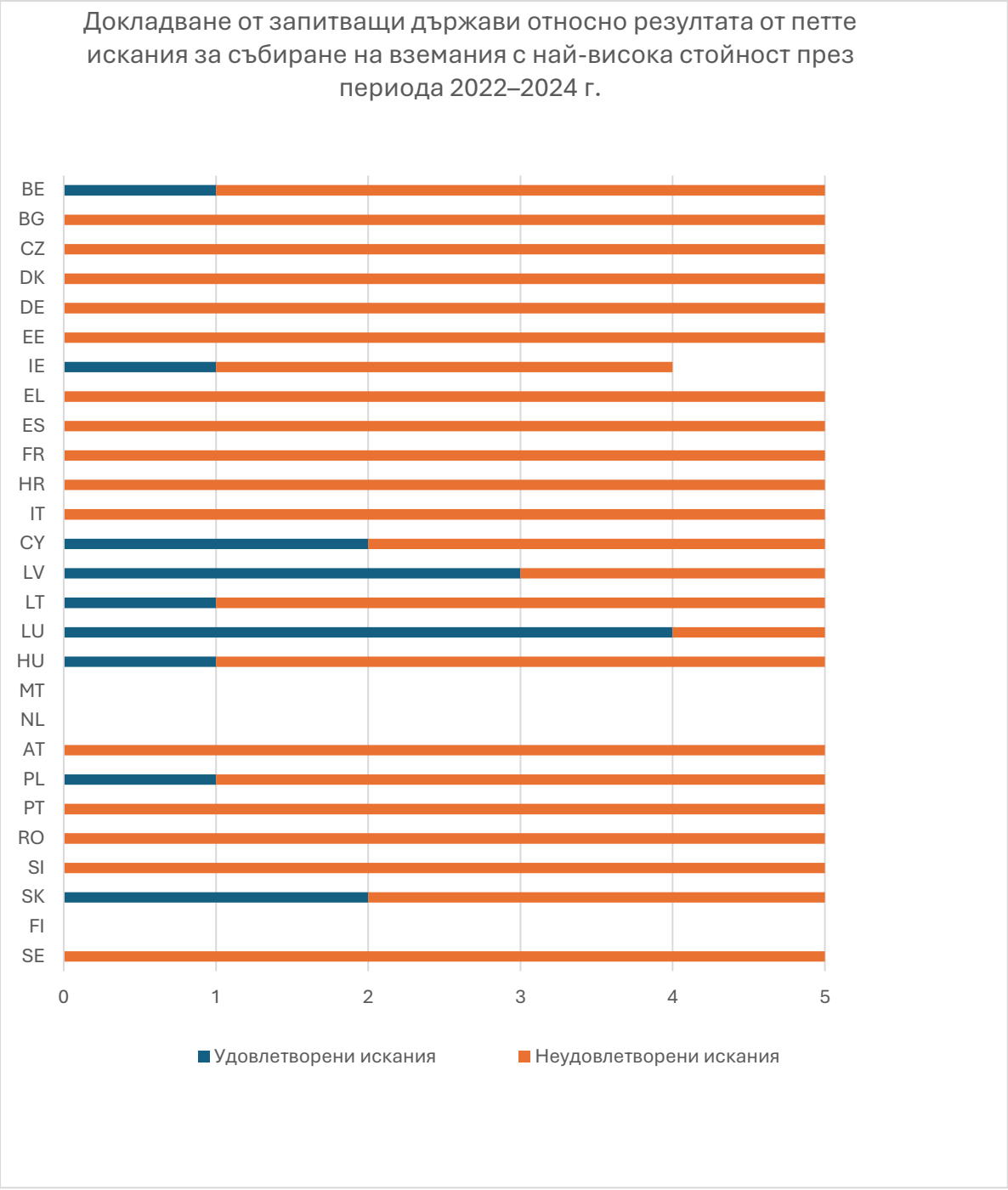
2.3. Основни проблеми, възникнали при изпълнението на искания за събиране на вземания

10. В доклад от 2017 г. относно използването на взаимна помощ при събиране на данъци между държавите членки на ЕС се отбелязва, че *консултациите с данъчните органи на държавите членки показват, че помощта при събирането на вземания функционира добре при несложни ситуации (напр. гранични работници), при които помощта при събиране на вземания осигурява решение за липсата на трансгранична компетентност на данъчните органи. В други ситуации обаче, по-специално когато несъбраните вземания се дължат на измамните намерения на длъжника, се счита, че помощта при събиране на вземания, както и самото събиране на вземанията в запитващата държава членка са по-трудно осъществими.*[12]. Тази забележка продължава да е в сила. Въпреки увеличението на събраните суми, продължава да съществува значителна разлика между поисканите и събраните суми.

11. За да има ясна представа за причините за неудовлетворените искания за събиране на вземания, Комисията прикани държавите членки да анализират в дълбочина резултатите от петте искания за събиране на вземания с най-висока стойност през периода 2022—2024 г. Събраната информация потвърждава, че съществува значително несъответствие между поисканите и събраните суми, което показва, че тези искания са били само частично удовлетворени.

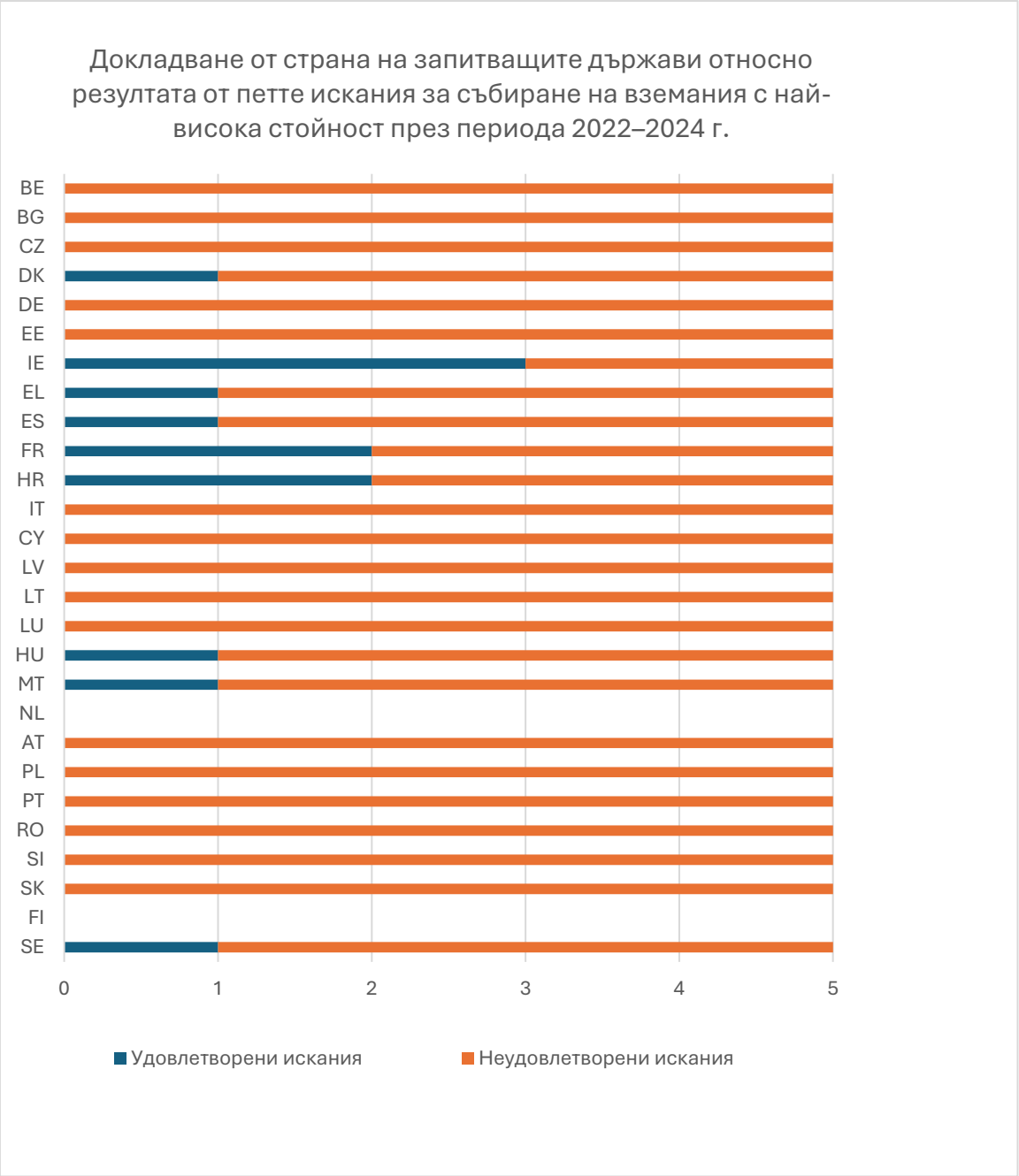
[12] Доклад на Комисията COM(2017) 778 от 18.12.2017 г. до Европейския парламент и Съвета относно използването на помощ при събиране на вземания между държавите — членки на ЕС, точка 2, буква г).

Таблица 3: Обзор на случаите, в които събирането е било успешно или не, докладвани от запитваща държава[13]

[13] „Успешно“ събиране означава, че вземанията са могли да бъдат изцяло или частично събрани от запитаната държава или че са били извършени директни плащания към запитващата държава; „неуспешно“ събиране означава, че не е събрано нищо или че е събрана само ограничена сума.
Малта не е изпращала такива искания през разглеждания период; Нидерландия не отговори на това проучване; Финландия не отговори на този въпрос.

Таблица 4: Обзор на случаите, при които събирането е било успешно или не, докладвани от запитана държава[14]

12. Според събраната информация най-честите пречки пред ефективната помощ при събиране на вземания са несъстоятелността на длъжника или, както е обяснено по-горе, липсата на достъпни активи на територията на запитаната държава членка, както и фактът, че събирането вече не е възможно.

    Случаите на умишлен банкрут продължават да представляват особено голямо предизвикателство предвид трудността при проследяването на активи през граница

[14] „Успешно“ събиране означава, че вземанията са могли да бъдат събрани изцяло или частично от запитаната държава или че са били извършени директни плащания към запитващата държава; „неуспешно“ събиране означава, че не е събрано нищо или че е събрана само ограничена сума. Нидерландия не отговори на това проучване; Финландия не отговори на този въпрос.

и ограниченията на настоящото трансгранично сътрудничество в областта на несъстоятелността.

При проучването беше потвърдено, че навременният достъп до точна информация (актуална информация относно наличието и местоположението на активи, длъжници или други лица, отговорни за съответното данъчно задължение) е ключов фактор за успеха на помощта при събиране на вземания. Когато информацията се забави, непълна е или е остаряла, ефикасността и ефективността на сътрудничеството се нарушават или намаляват.

Своевременните искания за помощ при събиране на вземания са от съществено значение. Закъсненията от страна на запитващите държави членки при оценката на вземанията и инициирането на помощ при събиране на вземания могат значително да намалят шансовете за успешно събиране.

Усилията за събиране на вземания се подкопават допълнително от продължителните процедури за оценка и одит, както и от продължителните спорове относно данъчните вземания. Когато вземанията бъдат оспорени, по принцип не може да бъде поискана помощ за тяхното събиране, а времето, необходимо за постигане на окончателно решение относно данъчното задължение, често намалява вероятността за успешно изпълнение на по-късен етап.

Освен това сложните и често променящи се данъчни правила могат да увеличат броя на оспорваните вземания, което води до допълнителни забавяния и несигурност.

3. Подобряване на националното събиране на данъци и на помощта при трансгранично събиране на вземания

3.1. Подобряване на националното събиране на данъци

13. Несъбирането на данъци води до значителни просрочени данъчни задължения. Данните за националните просрочени данъчни задължения към края на годината са представени в приложение 2. Поради липсата обаче на обща методика за оценка на националните проценти на събиране на данъци, е трудно да се оценят резултатите от събирането в държавите членки. Участниците в проучването съобщават за изключително разнородни методики за изчисляване на националния процент на събиране на данъците. Някои държави членки използват основани на времето показатели (с различни референтни периоди), докато други се съсредоточават върху натрупаните просрочени задължения. Няколко държави членки прилагат коефициенти за ефективност на изпълнителните мерки, а други включват и политически цели. При измерването на ефективното събиране на вземания някои държави членки изключват несъбираемите задължения или тези, чието събиране е преустановено,, докато други разчитат на по-широки коефициенти за съответствие, които не са пряко свързани с принудителното събиране. В резултат на това различията в основните определения (например „просрочени задължения“, „събираеми задължения“, „оттеглени задължения“) ограничават съпоставимостта на резултатите.
14. Макар че националните администрации продължават да адаптират своите структури и процедури за укрепване на помощта при събиране на вземания, са необходими допълнителни действия.
15. Ефикасните (по-специално навременните искания и бързото изпълнение) и ефективни процедури за събиране на данъци остават от съществено значение. Някои

администрации са централизирали отговорностите или са осигурили по-интегриран подход по отношение на различните категории данъци. Ефективността на този подход зависи от това органът по събиране на вземания да има пълен достъп до цялата съответна информация, така че да прилага глобална стратегия при събирането.

16. Доброто сътрудничество между данъчните органи и органите по несъстоятелността/синдиците също е от решаващо значение, особено с цел да се гарантира, че решенията относно солидарната отговорност при случаи на умишлен банкрут могат да доведат до ефективно събиране на вземанията.

17. Необходими са усилия за съкращаване на продължителността на процедурите за оценка и оспорване. Опростяването на данъчните правила, ускоряването на данъчните разследвания и рационализирането на процедурите за разрешаване на спорове са от ключово значение за предотвратяването на забавяния, които влошават перспективите за събиране на вземанията.

18. През 2026 г. беше създадена нова проектна група по програма „Фискалис“ (FPG 069) с цел набелязване на начини за подобряване на събирането на данъчни задължения чрез използване на сравнителен анализ, цифрова трансформация и съвместно събиране на сведения. Тази проектна група по програмата „Фискалис“ ще предостави възможност за придобиване на по-задълбочена представа за действителното изпълнение на националните процедури за събиране на вземания. Резултатите от този проект ще помогнат за идентифицирането на допълнителни възможности и области за подобрение.

3.2. Подобряване на помощта при трансгранично събиране на данъци

19. С цел оптимизиране на изпълнението на трансгранични искания запитаните данъчни органи следва да гарантират извършването на ефикасно и ефективно събиране, без ненужно забавяне.

20. През 2025 г. Общността AIAC на ЕС[15] издаде насоки относно това как да се смекчи рискът от неплащане на данъци чрез включване на събирането на вземания в многостранните проверки и в други разширени дейности за международно административно сътрудничество с цел установяване и контрол на данъците.

21. Освен разглеждането на националните процедури за събиране на вземания, основната цел на горепосочената проектна група по програма „Фискалис“ (FPG 069) е да се подобри ефикасността, бързината и справедливостта при събирането на данъчни задължения във всички държави — членки на ЕС, чрез създаване на механизъм за ускорено сътрудничество при мащабни трансгранични случаи във връзка със събирането на данъци.

22. През 2024 г. беше създадена проектна група по програмата „Фискалис“ (FPG046) с цел подобряване на процесите по плащане и събиране на вземания в рамките на системата за обслужване на едно гише за ДДС, както и за обмисляне на начини за справяне с данъчните последици от неплащането на дължимия ДДС или от откриването на производство по несъстоятелност срещу дружества, регистрирани по режима за обслужване на едно гише. Продължават проучванията за измерване на

[15] Общността на ЕС за модерно международно административно сътрудничество, която има за цел да насърчава използването на едновременни или многостранни проверки, съвместни ревизии, присъствието на длъжностни лица в чуждестранни административни служби и участието в административни разследвания.

обхвата на проблема.

В рамките на системата на Съюза за обслужване на едно гише държавата членка по идентификация за целите на обслужването на едно гише събира ДДС и го разпределя между държавите членки по потребление. Отговорността за събирането на неплатения ДДС обаче се носи от държавите членки по потребление, макар данъчно задълженото лице да не е установено там. Това налага държавите членки по потребление да подават искания за събиране на вземания до държавата членка по идентификация за целите на обслужването на едно гише. Посоченото разделение на отговорностите между държавите членки по идентификация за целите на обслужването на едно гише и държавите членки по потребление създава допълнителна административна тежест, особено когато множество държави членки по потребление изпращат искания за помощ относно един и същ длъжник.

Споменатата проектна група по програмата „Фискалис“ стигна до заключението, че е необходимо допълнително обсъждане на начините за подобряване на събирането на ДДС, който остава неплатен по режима за обслужване на едно гише в Съюза. Предложени са различни варианти, включително изменение на съответните разпоредби на Директивата за ДДС (Директива 2006/112/ЕО), така че да се позволи на държавата членка по идентификация за целите на обслужването на едно гише да поеме пряка отговорност за събирането на неплатения ДДС по режима за обслужване на едно гише. Други варианти на политиката биха могли да се състоят в опростяване на процедурата съгласно Директивата относно събирането на вземания по отношение на вземанията на ДДС по режима за обслужване на едно гише, например чрез премахване на изискването за единен формуляр за уведомяване или единен инструмент за предприемане на изпълнителни мерки, предвид факта, че държавата членка по идентификация за целите на обслужването на едно гише вече разполага със съответната информация относно неплатения ДДС по този режим.

23. Повдигнати бяха и въпроси относно настоящата практика за запориране на подлежащи на възстановяване суми на ДДС. Член 48 от Регламент (ЕС) № 904/2010 позволява дължимият възстановен ДДС на данъчно задължено лице в една държава членка да бъде преведен директно в друга държава членка, в която това лице има непогасени задължения. Макар че с тази процедура се улеснява събирането на вземания, понастоящем тя изисква съгласието на длъжника. При липса на такова съгласие държавите членки трябва да подават искания за помощ при събиране на вземания, което увеличава административната тежест както за запитващата, така и за запитаната държава членка. Според предоставените от държавите членки статистически данни през 2025 г. са регистрирани най-малко 912 искания за събиране на вземания, свързани с подлежащ на възстановяване ДДС.

4. Заключения

24. Взаимната помощ при събиране на вземания съгласно Директивата относно събирането на вземания се превърна във все по-важен инструмент за осигуряване на справедливо данъчно облагане и защита на публичните приходи в ЕС. Броят на исканията и събраните суми се е увеличиха значително, което показва общата стойност на настоящата система.

25. Въпреки това продължава да е трудно събирането на сложни вземания или на вземания с висока стойност. Ефикасността и ефективността на действията по събиране на вземания са ограничени от липсата на достъпни активи, случаите на

несъстоятелност, продължителните процедури за оценка и одит, както и от продължителните спорове.

26. Проучването и обменът на информация с националните администрации подчертават значението на по-нататъшните подобрения както на национално, така и на трансгранично равнище, с които се цели справяне с непрекъснатото увеличаване на броя на исканията. По-специално може да се обърне внимание на:
    - опростяване на правилата с цел намаляване на времето, необходимо за процедурите за оценка и одит, и за намаляване на оспорванията и забавянията;
    - инвестиране в ефикасни процедури по събиране на вземания и в подходящ административен капацитет в запитващите и запитаните държави членки, както и чрез проучване на възможностите, предлагани от ИИ и цифровите технологии, при наличие на подходящи предпазни мерки;
    - подобряване на сътрудничеството между данъчните органи (по събиране на вземания) и съдилищата и други органи, разглеждащи дела за несъстоятелност;
    - осигуряване на последователно и своевременно проследяване на исканията за помощ при събиране на вземания;
    - справяне с трудностите при установяване на местоположението на активите, тъй като обменът на информация съгласно Директива 2011/16/ЕО относно административното сътрудничество не осигурява достъп в реално време до актуална информация за активи в чужбина;
    - справяне с пропуските в сътрудничеството между органите по събиране на данъци и органите, управляващи производствата по несъстоятелност.

27. Комисията ще подкрепя работата на проектната група по програмата „Фискалис“ относно събирането на вземания и ще използва получените от нея резултати за бъдещи анализи и възможни действия. По-специално Комисията ще обмисли как могат да бъдат подобрени оперативните практики при големи трансгранични случаи на събиране на вземания. Целта е да се прецени дали по-координираното, многостранно сътрудничество — в допълнение към настоящото двустранно сътрудничество — между държавите членки би могло да повиши ефективността, особено в сложни случаи, включващи множество държави членки, при които двустранните подходи могат да бъдат по-малко ефикасни.

28. С оглед на отрицателното въздействие на продължителните оспорвания върху събирането на данъци, Комисията възнамерява да проучи до каква степен може да се подобри използването на обезпечителни мерки за гарантиране на събирането на оспорвани вземания. Понастоящем броят на исканията за обезпечителни мерки остава нисък. Проектната група по програмата „Фискалис“ би могла да помогне да се оцени дали това се дължи (отчасти) на липсата на ясни и/или хармонизирани процедури за приемане на обезпечителни мерки при трансграничните случаи.

29. Заедно с държавите членки Комисията ще проучи допълнително предпочитаните варианти за подобряване на събираемостта на ДДС, който остава неплатен по режима за обслужване на едно гише в Съюза, и за улесняване на директното превеждане на дължимия възстановен ДДС на данъчно задължено лице в една държава членка към друга държава членка, в която това лице има непогасени задължения.

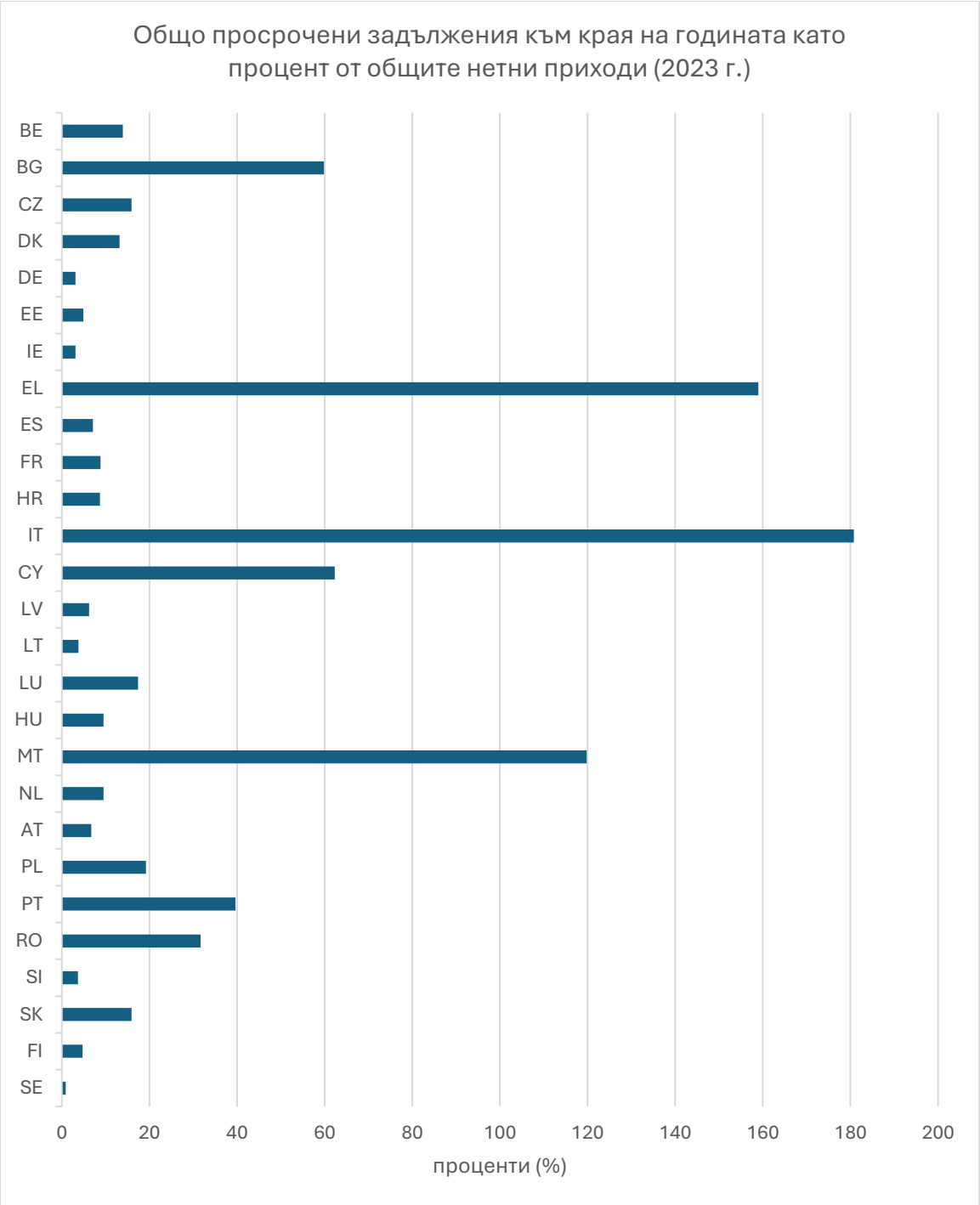
30. Комисията ще продължи да оказва подкрепа на администрациите чрез насоки, наблюдение и, когато е целесъобразно — законодателни инициативи. Тя ще се погрижи също така да развие помощта при събиране на вземания в преговори с трети държави. Държавите членки се насърчават да продължат да работят съвместно с Комисията с цел да се гарантира успешното изпълнение на тези действия.

Приложение 1. Обзор на броя на исканията, получени от всяка държава членка (2024—2025 г.)

	Искания за информация		Искания за уведомяване		Искания за обезпечителни мерки		Искания за събиране на вземания	
	2024 г.	2025 г.	2024 г.	2025 г.	2024 г.	2025 г.	2024 г.	2025 г.
BE	1034	944	53	58	25	33	1764	2126
BG	1940	2195	65	72	10	13	766	866
CZ	331	537	44	18	0	4	406	562
DK	214	175	30	17	0	12	517	399
DE	2668	2374	220	325	19	62	5143	4186
EE	153	175	12	11	3	27	386	407
IE	290	256	22	57	0	95	512	692
EL	454	597	10	5	2	5	157	244
ES	1364	1281	50	70	11	8	1920	1713
FR	1474	2289	62	163	3	122	3537	3839
HR	749	737	17	28	2	2	307	661
IT	1527	1427	83	72	13	15	1561	1545
CY	141	160	19	15	3	3	786	431
LV	313	296	23	14	1	4	166	213
LT	1705	1987	20	26	48	39	6318	6735
LU	796	649	29	34	6	19	1583	2077
HU	896	1173	59	53	12	7	422	938
MT	57	82	20	69	9	0	154	673
NL	1671	1692	77	127	10	12	2405	2013
AT	658	834	38	47	6	6	1028	1460
PL	2842	2856	229	332	3	11	2995	3830
PT	678	675	21	16	2	11	587	617
RO	5932	5562	99	80	2	4	1848	2001
SI	226	217	11	24	1	1	383	400
SK	371	405	23	24	5	8	393	402
FI	76	46	13	8	0	1	191	107
SE	273	171	17	31	0	2	299	260
Общо	**28 833**	**29 792**	**1366**	**1796**	**194**	**526**	**36 525**	**39 397**

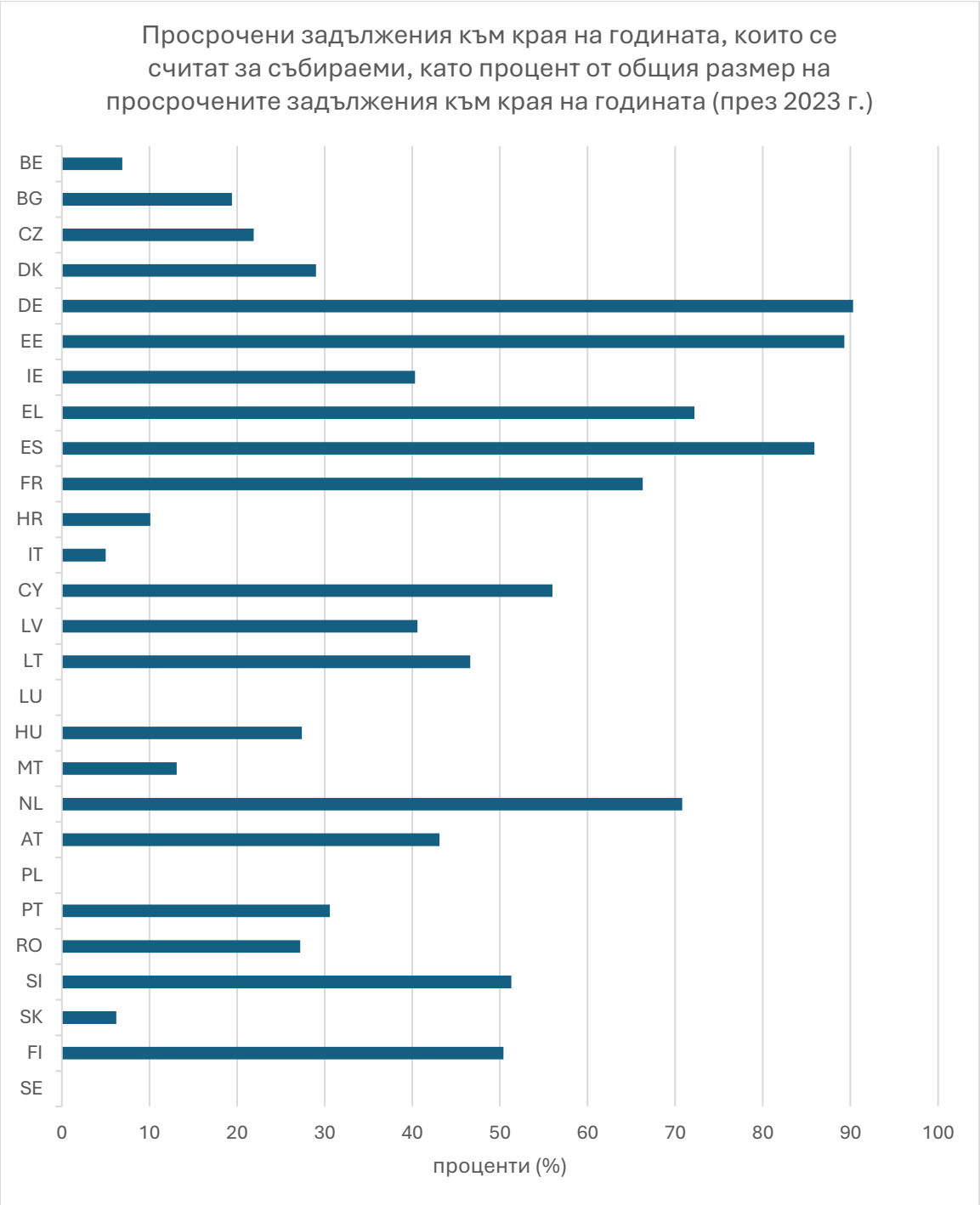
Приложение 2: национални показатели за събиране на просрочени данъчни задължения

В таблицата по-долу е представен обзор на общите просрочени задължения към края на годината като процент от общите нетни приходи (данни за 2023 г.)[16].

[16] Данни, взети от доклада на ОИСР за данъчната администрация от 2025 г., стр. 105, фигури 7.2 и 7.3 (Данъчна администрация, 2025 г. | ОИСР). Източник: ADB, CIAT, IOTA, МВФ, ОИСР, Международно изследване на приходната администрация, таблица D.41 „Коефициенти на просрочените задължения“: Натрупани просрочени задължения в края на периода и събираеми просрочени задължения, http://isoradata.org.

В таблицата по-долу е представен обзор на общите просрочени задължения към края на годината, които се считат за събираеми, като процент от общите просрочени задължения към края на годината (данни за 2023 г.)[17].

[17] Данни, взети от доклада на ОИСР за данъчната администрация от 2025 г., стр. 106, фигура 7.4 (Данъчна администрация, 2025 г. | ОИСР). Източник: ADB, CIAT, IOTA, МВФ, ОИСР, Международно изследване на приходната администрация, таблица D.41 „Коефициенти на просрочените задължения“: Натрупани просрочени задължения в края на периода и събираеми просрочени задължения, http://isoradata.org.